

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă privind interzicerea
organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter comunist**

Analizând propunerea legislativă privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter comunist (b108/21.03.2019), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/1778/26.03.2019 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D264/27.03.2019,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare interzicerea organizațiilor cu caracter comunist, în scopul prevenirii reinstaurării în România a unui regim totalitar comunist.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Semnalăm că alte patru propuneri legislative având ca obiect de reglementare interzicerea organizațiilor cu caracter comunist au fost avizate de Consiliul Legislativ cu avizele nr.1480 din 24 octombrie 2005, nr.695 din 30 mai 2007, nr.684 din 2 iunie 2010 și nr.1129 din 21.10.2015, toate fiind respinse de Camera Deputaților în calitate de Cameră decizională.

În plus, în prezent se află în procedură legislativă la Camera Deputaților, propunerea legislativă privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter comunist și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război, care cuprinde soluții legislative similare celor propuse prin prezentul proiect. Menționăm că respectiva propunere legislativă a fost avizată negativ de Consiliul Legislativ, prin avizul nr.4 din 6.01.2016.

3. Așa cum s-a reținut și în avizele emise anterior, prin conținutul său, o astfel de soluție legislativă contravine Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950 care prevede libertatea de gândire, de conștiință și de exprimare a convingerilor (art.9), libertatea de exprimare (art.10) și libertatea de întrunire și de asociere (art.11), exercitarea acestor libertăți trebuind să fie asigurată fără nicio deosebire bazată pe opinii politice sau orice alte opinii (art.14).

În acest sens, menționăm Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în data de 3 februarie 2005, în Dosarul nr.46626/1999 - Afacerea Partidul Comuniștilor (Nepeceriști) și Ungureanu contra România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1044 din 24 noiembrie 2005, cu privire la încălcarea art.11 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, față de refuzul instanțelor judecătorești competente din România de a da curs cererii reclamanților de înregistrare a PCN ca partid politic, Curtea Europeană a apreciat că măsura de respingere a solicitării reclamanților, dispusă înainte de începerea propriu-zisă a activităților specifice unui partid politic, este considerată disproporționată și nenenecară într-o societate democratică. Din acest punct de vedere, Curtea Europeană a constatat violarea de către statul român a prevederilor art.11 din Convenția europeană.

Considerentele avute în vedere de Curtea Europeană a Drepturilor Omului au fost, de altfel, reținute și de Curtea Constituțională, care, în Decizia nr.820/2010 a subliniat că „*în Cauza Partidul Comuniștilor (Nepeceriști) și Ungureanu contra României, 2005, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că nici contextul istoric, nici experiența totalitaristă trăită în România până în 1989 nu justifică necesitatea unei ingerințe de genul interzicerii înscrierii unui partid pe motiv că va promova doctrina comunistă, de*

vreme ce aceste partide există în mai multe state semnatare ale Convenției europene, iar democrația se clădește pe pluralism politic”.

Din acest punct de vedere, reglementarea preconizată prin proiect intră în contradicție cu dispozițiile art.40 alin.(1) din Constituție, care consacră dreptul la asociere al cetățenilor în partide politice, syndicate, patronate și în alte forme de asociere. În acest sens, precizăm că definiția noțiunii de „organizație cu caracter comunist”, prevăzută la art.2 alin.(1) lit.a) din proiect se referă, cu titlu exemplificativ, doar la anumite idei și concepții care excedează, oricum, atât limitele dreptului de asociere prevăzute la art.40 alin.(1), cât și limitele libertății de exprimare, consacrate de art.30 alin.(7) din Legea fundamentală.

Astfel, potrivit art.40 alin.(2) din Constituție, sunt considerate neconstituționale partidele sau organizațiile care militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității țării, iar potrivit dispozițiilor art.30 alin.(7) din Legea fundamentală, „sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri”.

În prezent, aceste dispoziții constituționale sunt dezvoltate prin următoarele prevederi legale:

a) art.3 din Legea nr.51/1991 privind siguranța națională a României, republicată, cu completările ulterioare, care stabilește, printre ipotezele care constituie amenințări la adresa securității naționale, și următoarele:

„h) inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept” și

„l) inițierea sau constituirea de organizații sau grupări ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a acestora, în scopul desfășurării vreuneia din activitățile enumerate la lit. a)-k), precum și desfășurarea în secret de asemenea activități de către organizații sau grupări constituite potrivit legii”;

b) Codul penal - infracțiunile contra securității naționale (de ex. art.397 - Acțiuni împotriva ordinii constituționale);

c) art.3 alin.(1), (2) și (4) din Legea partidelor politice nr.14/2003, republicată, potrivit căroră:

„(1) Pot funcționa ca partide politice numai asociațiile cu caracter politic, constituite potrivit legii, și care militează pentru respectarea suveranității naționale, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale, a ordinii de drept și a principiilor democrației constituționale.

(2) Sunt interzise partidele politice care, prin statutul, programele, propaganda de idei ori prin alte activități pe care le organizează, încalcă prevederile art.30 alin.(7), art.40 alin.(2) sau (4) din Constituția României, republicată.

...

(4) Partidele politice nu pot organiza activități militare sau paramilitare și nici alte activități interzise de lege”.

În sensul celor de mai sus, mai menționăm și dispozițiile cu caracter general ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care consacră o serie de principii cu valoare europeană, precum: libertatea de întrunire și de asociere, interzicerea oricărei discriminări bazate pe sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de orice altă natură, apartenență la o minoritate națională, avere, vârstă sau orientare sexuală.

Totodată, Declarația Universală a Drepturilor Omului consacră dreptul la opinie și de exprimare (art.19), precum și libertatea de întrunire și asociere pașnică (art.20).

Este de semnalat și faptul că în majoritatea statelor lumii, cunoscute prin democrația vieții politice, nu sunt interzise organizațiile, doctrinele și ideologiile comuniste.

Față de cele de mai sus, în forma prezentată, propunerea legislativă nu poate fi promovată.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 337/24.04.2013.